

Найпоширеніші помилки в усному мовленні державних діячів

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуті помилки мовлення державних діячів, що впливають на погіршення якості мовлення слухачів. Методи запобігання потрапляння мовних помилок в ефір.

Ключові слова: помилки мовлення, українське мовлення, суржик, захист мови, державні діячі.

Abstract

Considered errors of speech public figures that influence the deterioration of the quality of the broadcast listeners. Methods to prevent language mistakes on the air.

Keywords: errors of speech, Ukrainian, surzhik, protection of the language, statesmen.

Сьогодні спостерігаємо, що суржик заповнив екран: мішанина в подачі текстів і мікротекстів українською та російською мовами у співвідношенні часто не на користь мови державної; такою мішаниною заповнено наш звуковий простір. Мовний дискомфорт супроводжує нас у столиці та в інших великих містах сходу й півдня. Якщо додати сюди американізми, то є всі підстави твердити про маргінальність нашого мовного життя. У таблиці 1 подано зразки ненормативного мовлення державних діячів та їхнє редагування відповідно до норм сучасної української літературної мови..

Таблиця 1. Зразки ненормативного мовлення та їхнє редагування.

Що сказано?	Хто мовець?	Де сказано?
«Свято відмічаю» – правильно «Свято відзначаю» <i>Відмічати – ставити мітку.</i>	Борислав Береза	Зібрано з випусків Олександра Арваменка
«Проголосувала за» – «Проголосувала за» <i>Галасувати – кричати.</i>	Юлія Тимошенко	
«Па розгляду законопроектів» – «З розгляду законопроектів»	Юрій Луценко	
«Майдана» – просторове поняття «Майдану» «Відтак ми сьогодні пропонуємо» – «Отже ми сьогодні пропонуємо» <i>Відтак – потім, після того.</i>	Віталій Кличко	Тк «1+1» ТСН
Я не хаділ, з кабінету не сматрел. Кабінети мені не важні. Работа повина бути ефективна, а не сидіш де ти там сидіш.	Свгеній Муравей	Тк «Україна» «Вечірній прайм»
Війна ведьотса на нашій території – ведеться Насколько мені відомо – на скільки, як В мойом понятанні – В моєму розуміні	Андрій Білецький	Тк «1+1» ТСН
Ми не дамо приватизацію земель. – Ми не допустимо	Володимир Литвин	Тк «1+1» ТСН
Зробити справділивими – Зробити справедливими	Нестор Шуфрич	Онлайн-звернення
Я предлагаю перейти до следующої теми – Я пропоную перейти до наступної теми.	Володимир Литвин	Тк «112 Україна»
Дипутат може виступати на іном языке – Депутат може виступати іншою мовою	Олександр Долженков	Тк «ICTV»
Я хател би підкреслити – Я хотів би підкреслити	Володимир Гройсман	Тк «ICTV»

Запобігти потраплянню мовних покручів на екрани можна різноманітними шляхами. Наприклад, якщо гість програми вкотре повторює в прямому ефірі ненормативне словосполучення «в любий час», «приймати участь», то журналіст може в процесі розмови тактовно вклинювати нормативні конструкції: гаразд, будь-коли; приємно, що Ви брали участь.

Ще один спосіб – створити теле- і радіопередачі, у яких аналізувати помилки, що потрапили в ефір.

Отже, кодифікація мовних норм узагалі, а особливо у ЗМІ – одне з важливих завдань культурної України. Цей процес повинен бути професійним, систематичним, різноманітним за формою та змістом, цікавим для неспеціаліста. **Професіоналізм** у тому, що авторами передач є мовознавці, які спільно з редакторами ЗМІ створюють "екологічно чисті" у мовно-стилістичному плані науково-популярні матеріали для ефіру. **Систематичність** означає, що матеріали виходять в ефір не час від часу, а в конкретному циклі передач. **Різноманітність** форм означає жанрове різноманіття науково-популярних передач. Крім телелекцій, можуть бути діалоги про мову, ігри, відповіді на запитання в прямому ефірі, оперативна критика мовлення журналістів, політиків, розповіді про цікаві мовознавчі видання і т. д.

Прагнення до чистоти мовлення, його зрозумілості – один з основних професійних принципів тележурналістів. Досвідчений диктор сказав: "Прислухайтесь, і ви зауважите, що майже половину слів ми не чуємо, а вловлюємо за змістом. Слухач же повинен чути, а не прислуховуватись". Телевізійне мовлення має свою специфіку: не можна вживати слово, незрозуміле або мало зрозуміле. Адже телеглядач не має змоги зупинити потік мовлення, подумати чи заглянути у словник, як, наприклад, читач газети.

Потрібно критично ставитись до поведінки та мови державних діячів. Оскільки саме вони показують на вищому рівні нашу мову та нашу культуру. Їх було обрано для захисту мови народу, тому вони зобов'язані говорити саме цією мовою, до того ж правильно. Шануймо ж себе, дбаючи про чистоту рідної мови!

Білоконь Владислав Васильович – студент групи ІПІ-16Б, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, olgerd1980@ukr.net.

Науковий керівник: **Радомська Людмила Анатоліївна** — канд. філол. наук, старший викладач кафедри мовознавства, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Bilokon Vladislav V. - Department of Information Technology and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Supervisor: **Radomska Lyudmila A.** — Ph.D., senior lecturer in linguistics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.